

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	6 ส.ค. 2549	16	5500	5

กรุณารื้อ จังหวัดเชียงใหม่ เรื่องราวที่ เลือนหายไปตามกาลเวลา (ตอนที่ 4)

แต่ละสัปดาห์ผ่านไปอย่างรวดเร็วเหลือเกิน ฝนตกทุกวันน้ำมีที่ท่าว่าจะท่วมหลายระลอก ผมก็ขอให้ผู้อ่านทุกท่านปลอดภัยจากวิกฤติน้ำท่วมซ้ำซาก และหวังว่าทางเทศบาลนครเชียงใหม่จะหาวิธีป้องกันน้ำท่วมได้มีประสิทธิภาพกว่าปีก่อนๆ ครับ มาถึงเรื่องราวที่จะกล่าวถึงในสัปดาห์นี้นั้นดีกว่า หลังจากที่หาข้อมูลกันมาหลายวัน พอถึงวันพฤหัสบดีก็ต้องมาเร่งเขียนต้นฉบับกันอีกแล้ว ข้อมูลบางส่วนในสัปดาห์นี้ต้องขอขอบคุณ คุณวชิร วรพงษ์ธร ได้เอื้อเฟื้อข้อมูลจากเอกสารที่น่าสนใจ เพื่อให้ท่านผู้อ่านได้รับทราบข้อมูลที่มีรายละเอียดมากยิ่งขึ้น

พระพิมพ์ที่จะกล่าวถึงในสัปดาห์นี้ นับได้ว่าเป็นพระพิมพ์ที่งดงามที่สุดของกรุตอยคำ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งก็คือพระพิมพ์สามหอม ตามประวัติการตั้งชื่อจากเอกสารอ้างอิงในสมัยก่อน ได้กล่าวเอาไว้ว่า พระพิมพ์นี้เดิมน่าจะถูกเรียกกันว่า พระสาม แต่เนื่องจากชื่อเรียกเหมือนกับพระสามของทางลำพูน ประกอบกัน เมื่อครั้งพบพระพิมพ์นี้ได้มีกลิ่นหอมคลุ้งไปทั่วบริเวณทำให้ ชาวบ้านโดยทั่วไปเรียกกันทั่วไปว่า “พระสามหอม”

ประวัติการพบพระพิมพ์สามหอม

จากการบอกเล่าของผู้มีประสบการณ์ และเอกสารอ้างอิงต่างๆ ปรากฏว่าสามารถแบ่งได้ 4 บริเวณ ได้แก่

1.) พบที่บริเวณวัดพระธาตุตอยคำ

ลักษณะของพระสามหอมที่พบจากบริเวณนี้มีลักษณะเป็นพระพิมพ์สามหอมแบบเต็มองค์ พิมพ์ทรงรูปหยดน้ำ ปรากฏารักบริเวณผิวพระพิมพ์ เนื้อหาของพระพิมพ์มีความละเอียดมาก ลักษณะพิมพ์คมชัดลึก พระโดยส่วนใหญ่มีหลังอูมหนา มีขนาดใหญ่กว่าพิมพ์เดียวกันที่พบในบริเวณเจดีย์วัดช้างค้ำ

2.) พบบริเวณเจดีย์วัดช้างค้ำ (วัดกานโถม)

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	๕ 6 ส.ค. 2549	16	5500	5

จากรายงานของ อาจารย์สุรพล ดำริห์กุล ในขณะนั้นเป็นหัวหน้าหน่วยศิลปากรที่ 4 ได้ทำการขุดค้นพบว่า “พบพระพิมพ์ทั้งหมดที่ได้เจดีย์วัดช้างค้ำ” ได้รากฐานของสถูปขนาดเล็กด้านหลังวิหารโถง และขุมปราสาทของวัดช้างค้ำ และจากการตรวจสอบชั้นดินทางโบราณคดีพบว่า “พระพิมพ์ดินเผาทั้งหมดอยู่มาก่อนเจดีย์” และโบราณสถานอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการสร้างสถูปเจดีย์ และสถูปเจดีย์นี้ น่าจะถูกสร้างขึ้นที่วัดโบราณอีกทอดหนึ่ง

พระพิมพ์สามหอม กรุดอยคำ จังหวัดเชียงใหม่

หอมที่พบจากวัดพระธาตุดอยคำ ชุมพล ๒๕๔๙ น. 5

3.) พบในเขตจังหวัดลำพูน ปี 16 น. 5500

จากคำบอกเล่าของ วีระชัย ไชยเจริญ (จิ๊ก ลำพูน) ได้กล่าวเอาไว้ว่า พบพระพิมพ์สามหอมจำนวนหนึ่ง พร้อมกับการเปิดกรุพระเปิมที่วัดดอนแก้ว ซึ่งมีเนื้อหา พิมพ์ทรง และขนาดเหมือนกับพระพิมพ์สามหอมจากกรุดอยคำทุกประการ อีกแหล่งที่พบพระพิมพ์สามหอมได้แก่ กู่ละม็ก

ซึ่งมีบริเวณใกล้กับอำเภอบ้านฝาง จังหวัดลำพูน

4.) พบในเขตอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

จากคำบอกเล่าของเชียนพระรุ่นเก่าบางท่าน ได้กล่าวเอาไว้ว่า มีการพบพระพิมพ์สามหอมจำนวนหนึ่งในเขตอำเภอสารภี ซึ่งผมเชื่อว่าเป็นไปได้เนื่องจากพื้นที่ในบริเวณนั้นในอดีตเป็นอาณาเขตของเวียงกุมกามทำให้ลักษณะของโบราณวัตถุต่างๆ และพระพิมพ์ถูกสร้างขึ้นในเวลาไล่เลี่ยกัน พระพิมพ์สามหอมที่พบ มีลักษณะพิมพ์ทรง และเนื้อหาแบบเดียวกันกับพระพิมพ์ที่พบได้เจดีย์วัดช้างค้ำ พระสามหอมส่วนใหญ่เป็นแบบดัดเรียบ ไม่มีฐานกนกด้านใต้ฐานบัว

สำหรับเรื่องราวของพระสามหอมในสัปดาห์นี้ คงไม่สามารถจบได้ภายในตอนเดียว เนื่องจากยังไม่ได้กล่าวถึงเรื่องของพิมพ์ทรง และยุคสมัยการสร้างของพระพิมพ์สามหอม อีกทั้งยังไม่ได้กล่าวถึงการเปรียบเทียบเนื้อหา ระหว่างพระสามหอม และพระพิมพ์อื่นๆ จากกรุเดียวกัน ทำให้ต้องกล่าวถึงส่วนที่เหลือในสัปดาห์ต่อไป สวัสดีครับ

● ณัฐพล โอจรัสพร ●
www.antiqueofsiam.com